

Continua el tic-tac a Can Batlló

Publicat per [Interacció](#) [1] el 21/06/2018 - 10:46 | Última modificació: 27/02/2026 - 13:15

City, Culture
and
Society

[Maria Victoria Sánchez Belando](#) [2] | [City, Culture and Society](#) [3] 8 (2017) 35-42

Barri de [la Bordeta](#) [4], gener de 2010. La [Plataforma](#) [5] “**Can Batlló és pel barri**” llança un ultimàtum: si l’[11 de juny de 2011](#) [6] les excavadores no han entrat al recinte de l’[antiga fàbrica tèxtil](#) [7], **les veïnes l’ocuparan**. Comença el compte enrere de l’anomenada campanya “Tic, tac”. La reclamació: que es complexi amb el [Pla General Metropolità](#) [8] de 1976, que preveia la creació de zones verdes i equipaments en aquella zona. 11 de juny de 2011: s’obre una de les naus, el [Bloc 11](#) [9]. Ha nascut un **espai social autogestionat** pel veïnat. A fi d’analitzar de quina manera Can Batlló representa una alternativa a les polítiques de les ciutats creatives, [Maria Victòria Sánchez Belando](#) [10] ha escrit “Building alternatives to the creative turn in Barcelona: The case of the socio-cultural centre Can Batlló”.

El bar de Can Batlló és un punt de trobada de les veïnes del barri. Imatge: [Can Batlló](#) [11]

D'entrada, l'autora defineix Can Batlló com una **Social Innovation Initiative** (SInI), és a dir, una iniciativa lligada a un territori concret i en la qual conflueixen tres dimensions: **producció de contingut** (satisfer les necessitats que ni l'estat ni el mercat resolen), **canvis en els processos de funcionament** (transformació de les relacions socials per augmentar la participació) i **empoderament** ("increasing socio-political potential an access to the resources needed to enhance rights to satisfy human needs and to facilitate participation", p. 36). L'article va més enllà: la iniciativa de Sants és l'estudi de cas a partir del qual Sánchez Belando vol comprovar de quina manera les SInI contraresten la racionalitat del mercat en l'àmbit sociocultural. Així, fa una nova aportació al corpus de [literatura crítica](#) [12] amb els postulats de [Richard Florida](#) [13], el pare de les [ciutats creatives](#) [14].

Però d'on sorgeix el projecte de Can Batlló? D'una banda, és una conseqüència lògica del **passat obrer del barri**. L'origen proletari l'ha convertit històricament en un germen de diversos **moviments socials** que s'han materialitzat amb l'aflorament de **cooperatives** i **ateneus** populars. Aquest és el substrat en què va germinar la Plataforma; l'adob van ser, entre altres factors, les experiències en **activisme urbà**, com ara el [15-M](#) [15], el **capital social** acumulat al llarg d'anys d'accions col·lectives i el **capital cultural** dels integrants (artistes, arquitectes, sociòlegs, etc.). L'èxit de Can Batlló no és només haver recuperat un espai del barri sinó seguir mantenint-se amb un model de governança i de presa de decisions basat en les **assemblees** i les **comissions**, tal com marca la tradició cooperativista de la Bordeta. En el terreny econòmic, l'**intercanvi** i el **voluntariat** defineixen el tarannà del centre.

Activitat del Centre Social de Sants al recinte de Can Batlló. Imatge: [Centre Social de Sants](#) [16]

En conseqüència, Sánchez Belando conclou que Can Batlló s'oposa a la racionalitat de les polítiques de les ciutats creatives i **crea alternatives a les lògiques del mercat** de dues maneres: "First, by introducing forms of organization and decision making geared to democratize governance relations with respect to the institutional field and, second, by creating narratives and practices of culture and creativity that question the market centered vision on these regards" (p. 40).

Ara bé, l'autora avisa que la gestió comunitària és una **arma de doble tall** ja que la seva autonomia planteja un repte pel que fa a la consolidació i la durabilitat dels projectes. D'una banda, perquè pot alimentar les polítiques del laissez-faire de les forces conservadores que en última instància provoca l'abandonament de l'Estat de l'àmbit sociocultural. De l'altra, perquè la manca de suport material requereix una gran dedicació dels membres del col·lectiu, que no sempre tenen els recursos necessaris per participar de manera incondicional.

Si més no, Can Batlló ha demostrat que és un **actor influent** i que pot articular la diversitat de veus d'un moviment social i esdevenir un interlocutor vàlid del consistori. Vuit anys després de l'inici del tic-tac els engranatges de rellotgeria de l'espai veïnal autogestionat continuen funcionant perfectament greixats. Tant de bo la Bordeta sigui l'**epicentre d'un terratrèmol** que sacsegi els equipaments culturals per **reconstruir-los** des de la [perspectiva de la participació](#) [17] ciutadana.

Podeu consultar aquest [article](#) [18] al [Centre d'Informació i Documentació](#) [19]

[Inicieu sessió](#) [20] o [registreu-vos](#) [21] per enviar comentaris

- [22]

URL d'origen: <https://interaccio.diba.cat/CIDOC/blogs/2018/continua-canbatllo>

Enllaços:

- [1] <https://interaccio.diba.cat/members/interaccio>
- [2] <https://interaccio.diba.cat/members/sanchezbn>
- [3] <http://cercles.diba.cat/cgi-bin/koha/opac-detail.pl?biblionumber=45820>
- [4] <http://lameva.barcelona.cat/sants-montjuic/ca/historia-del-barri-de-la-bordeta>
- [5] <https://www.canbatllo.org/historia/plataforma/>
- [6] <http://memoriadesants.blogspot.com/2017/09/cronologia-de-can-batllo.html>
- [7] [https://ca.wikipedia.org/wiki/Can_Batl%C3%B3_\(la_Bordeta\)](https://ca.wikipedia.org/wiki/Can_Batl%C3%B3_(la_Bordeta))
- [8] <http://ptop.gencat.cat/rpuportal/AppJava/cercaExpedient.do?reqCode=veureDocument&codintExp=117079&fromPage=load>
- [9] <https://www.canbatllo.org/mapa/>
- [10] <http://cercles.diba.cat/cgi-bin/koha/opac-search.pl?q=an:%222970%22>
- [11] <https://www.canbatllo.org/espais/espai-de-trobada/>
- [12] <https://interaccio.diba.cat/CIDOC/blogs/2017/rescat-creativitat>
- [13] <http://cercles.diba.cat/cgi-bin/koha/opac-search.pl?q=an:%221266%22>
- [14] <https://interaccio.diba.cat/tags/ciutats-creatives>
- [15] https://ca.wikipedia.org/wiki/Moviment_15-M
- [16] <http://www.centresocialdesants.org/fotos-de-lactivitat-a-can-batllo-21412/>
- [17] <https://interaccio.diba.cat/CIDOC/blogs/2018/quatres-genets-participacio>
- [18] <http://cercles.diba.cat/cgi-bin/koha/opac-detail.pl?biblionumber=46052>
- [19] <http://www.diba.cat/web/cerc/cidoc>
- [20] <https://interaccio.diba.cat/>
- [21] <https://interaccio.diba.cat/form/alta-comunitat>
- [22] <https://interaccio.diba.cat/node/7650>